

Nguyễn Huy Thiệp

MUỐI CỦA RỪNG

Sau Tết Nguyên đán một tháng là thời gian thích nhất ở rừng. Cây cối đều nhú lộc non. Rừng xanh ngắt và ẩm ướt. Thiên nhiên vừa trang trọng, vừa tình cảm. Điều ấy một phần là do mưa xuân.

Khoảng thời gian này mà đi trong rừng, chân dẫm lên lớp lá ải mục, hít thở không khí trong lọc, thỉnh thoảng lại được thót mình bởi một giọt nước trên cây rỏ xuống vai trần thì thật tuyệt thú. Tất cả những trò nhỏ! há ngê tiện vấp phải hàng ngày hoàn toàn có thể rũ sạch bởi một cú nhảy của con sóc nhỏ trên cành dâu da.

Chính dịp đó ông Diều đi săn.

Ý nghĩ đi săn nảy sinh khi thằng con học ở nước ngoài gửi về biếu ông khẩu súng hai nòng. Khẩu súng tuyệt vời, nhẹ bồng, hết như một thứ đồ chơi, thật nằm mơ cũng không thấy được. ở tuổi sáu mươi, với khẩu súng mới, đi săn trong rừng vào một ngày xuân kẻ cũng đáng sống.

Ông Diều nai nịt, mặc quần áo ấm, đội mũ lông và dận đôi giày cao cổ. Để cho cẩn thận, ông còn mang theo cả nắm xôi nếp. Ông đi men theo suối cạn, cứ thế ngược lên mớ nước đầu nguồn. Cách mớ nước một dặm là vương quốc của hang động đá vôi.

Ông Diều rẽ sang lối mòn ngoằn ngoèo đi miết. Chim xanh đầy trên rừng gấm hai bên lối mòn nhưng ông không bắn. Với khẩu súng này mà bắn chim xanh thì thật phí đạn. Chim xa nh ông chén chán rồi. Ngon thì ngon nhưng có vị tanh. Nhà ông thiếu gì chim. Chim bồ câu nhà ông có đầy. Đến chỗ ngoặt, ông Diều giật mình bởi một tiếng soạt trong lùm dẻ gai. Một chùm

dây màu sắc sỡ tung trước mắt ông. Ông nín thở: một đôi gà rừng ton tôn lao về phía trước, đầu cúi xuống, kêu quang quác. Ông Diều rê nòng súng theo. "Bắn sẽ trượt thôi! " Ông nghĩ bụng và ngồi bất động ở trong tư thế như vậy rất lâu. Ông muốn chờ rừng yên tĩnh lại. Đôi gà rừng sẽ nghĩ là chưa gặp người. Như thế tốt cho chúng nó. Cũng tốt cho ông.

Dãy núi đá cao ngất hùng vĩ. Ông Diều ngắm nhìn để lượng sức mình. Nã được một chú khỉ hoặc chú sơn dương thì thật đâ đời. Sơn dương thì khó, ông Diều biết thế. Giống này bắn được chỉ nhờ ở ngẫu nhiên thôi. Ông Diều không tin vận may sẽ đến.

Cân nhắc kỹ, ông tính đi men chân núi đá vôi sang rừng dâu da sẵn khi. Chắc ăn hơn mà đỡ tốn sức. Đây là Hoa Quả Sơn, Thủy Liêm Động của thung lũng này.

ở rừng dâu da, khi có hàng bày. Việc bắn được một chú khỉ với ông không khó. Ông Diều dừng lại mô đất có cây dây leo. Không biết thứ cây này là thứ cây gì, lá bạc phéch giống như lá nhót, những bông hoa vàng như hoa tai rủ xuống tận đất. Ông ngồi đấy lặng lẽ quan sát. Cần xem bọn khỉ có ở đây không? Loài thú này khôn tựa người, khi kiếm ăn bao giờ cũng có canh gác. Con gác rất thính. Không thấy nó, đừng có hòng cuộc săn thắng lợi, đừng có hòng bắn được con át chủ bài. Con át chủ bài cũng là khỉ thôi. Nhưng đây là con khỉ của ông, là con ấy chứ không con khác. Vì vậy ông phải chờ, phải có cách thì mới bắn được.

Ông Diều ngồi im để đến nửa giờ. Mưa xuân mỏng và mịn. Thời tiết âm. Để đến rất lâu ông Diều mới lại có dịp ngồi yên thế này, không nghĩ gì không buồn không vui, không lo lắng, cũng không tính toán. Sự tĩnh lặng bình thản của rừng xuyên suốt qua ông. ào một cái, từ trong rừng dâu da bỗng như có tiếng quấy động của một con vật khổng lồ. Ông Diều biết là con đầu đàn đã đến. Con khỉ này cũng góm lắm đây. Nó xuất hiện với một nghi lễ vương

chủ. Tự tin đến thô bạo. Ông Diều mỉm cười và chăm chú nhìn.

Sau tiếng động vài phút thì con đầu dần đến thật. Nó văng mình rất nhanh đến nỗi gần như không có phút nghỉ ở mỗi chặng dừng. Ông Diều thán phục vì sự nhanh nhẹn dẻo dai của nó. T hoắt một cái, nó biến mất. Một nỗi xót xa khiến ông nhói lòng: số phận của bậc đế vương không trùng với số phận ông. Niềm vui nhen lên từ khi ở nhà ra đi trong ông vơi đi một nửa. Khi con khi đàn đàn biến mất thì ào ra một đàn khi đến hai chục con từ rất nhiều hướng. Con vút vèo trên cao, con đánh đu ngang cành. Có con lại nhảy xuống đất. Ông Diều thấy ba con khi cứ quần lấy nhau: con khi đực, con khi cái và đừa con nó. ý nghĩ con khi đực sẽ là con mồi bám lấy ông Diều tức thì. Cái thằng bố ô trọc ấy! Đồ phong tình phóng dăng! Vị gia trưởng cộc cằn! Nhà lập pháp bản thủ! Tên bạo chúa khôn nạn! ông Diều thấy nóng bừng người. Ông bỏ mũ và áo bông ra đặt dưới lùm cây. Ông để cả nắm com xuống đất. Ông từ từ dịch chuyển sang chỗ đất trũng thấp hơn. Ông nhìn kỹ và thấy con khi canh gác là con khi cái. Thế là thuận lợi rồi. Bởi giống cái bao giờ cũng dễ phân tâm. Đây, thấy chưa? Đang canh gác mà đi bắt rận ở người thì còn gì nữa? Với giống cái thì thân thể mình là quan trọng nhất. Điều ấy thật giản dị và đẹp. Nhưng điều ấy lại đầy xót xa...

Ông Diều tính toán rồi luôn theo hướng ngược gió với con khi cái canh gác. Phải tiếp cận đàn khi đến hai chục mét thì mới bắn được. Ông bò nhanh và rất khéo léo. Xác định được con mồi rồi là ông chắc chắn thành công. Thiên nhiên đã dành cho ông chứ không ai khác chính con khi ấy. Thậm chí ông biết dù ông có đi mạnh chân một chút, gây nên một sự bất cân nhỏ nhãng nào đó cũng chẳng hề gì Điều ấy tưởng như phi lý mà thật bình thường. Tuy nghĩ vậy nhưng mà ông Diều vẫn cứ tiếp cận đàn khi một cách thận trọng. Ông biết thiên nhiên đầy rẫy bất ngờ. Thận trọng chẳng bao giờ thừa. Ông Diều tỳ súng vào một chạc cây. Cái bộ ba trong gia đình khi không hề biết

rằng tai họa đến gần. Con khi bố vắt vèo trên cây bút quả ném xuống dưới đất cho hai mẹ con. Trước khi ném, bao giờ nó cũng chọn quả ngon chén trước. Hành động ấy thật là đê tiện. Ông Diều bóp cò. Tiếng súng dữ dội đến nỗi đàn khỉ lạng đi để đến một phút. Con khi được buông tay ngã nhào xuống đất nặng nề. Sự hỗn loạn của cả đàn khỉ khiến cho ông Diều sợ hãi run lên. Ông vừa làm điều ác. Chân tay ông run ra, giống cảm giác như người vừa mới làm xong việc nặng. Đàn khỉ thoát biến vào rừng. Con khi mẹ và con khi con cũng chạy theo đàn. Được một đoạn, con khi mẹ bỗng quay trở lại. Con khi được bị đạn vào vai, nó gượng dậy, nhưng lại vật xuống. Con khi cái tiến đến gần con khi được một cách thận trọng, nó nhìn ngó xung quanh. Sự im lặng này thật đáng ngờ. Nhưng rồi con khi được cất tiếng gọi nó, tiếng gọi buồn thảm đau đớn. Nó dừng lại lắng nghe với vẻ khiếp sợ hoảng loạn.

- Chạy đi!

Ông Diều rên lên khe khẽ. Nhưng con khi cái tuồng như muốn liều thí mạng, nó đến gần nâng con khi được nhô lên.

Ông Diều tức giận giương súng. Hành động hy sinh thân mình của con khi cái làm ông căm ghét.

Đồ gian dối, mày chứng minh tấm lòng cao thượng hết như một bà trưởng giả! Sự tan rã đạo đức bắt đầu từ những tấn kịch thế này, lừa ông sao được? Khi ông Diều chuẩn bị bóp cò thì con khi cái quay lại nhìn ông. Đôi mắt nó sợ hãi kinh hoàng. Nó vút phịch con khi được xuống đất rồi chạy biến đi ông Diều thở phào rồi khẽ bật cười. Ông nhô hẳn người ra khỏi chỗ nấp.

- Sai lầm rồi!

Ông Diều rửa thềm vì ông vừa bước ra thì con khi cái quay lại tức thì. "Nó biết mình là người thì thôi hỏng việc! " Y như rằng, con khi cái vừa lén nhìn ông vừa lao đến chỗ con khi được. Nó ghì lấy con khi được vào lòng rất nhanh

và khéo. Cả hai lăn tròn trên đất. Bây giờ thì con khỉ cái chắc chắn sẽ điên cuồng như một mụ ngốc. Nó sẽ cuồng nhiệt hy sinh bởi lòng cao thượng của nó sẽ được thiên nhiên tính điểm. Ông đã lộ mặt là tên ám sát! Dù chết nó vẫn nhe răng để cười. Bất luận thế nào ông cũng sẽ đau đớn, sẽ thao thức, thậm chí ông sẽ chết sớm hai năm nếu ông bắn nó lúc này. Tất cả chỉ vì ra khỏi chỗ nấp sớm mất hai phút.

- Thôi Điều ơi... - ông buồn bã nghĩ, - với đôi chân thấp khớp thế này thì làm sao mà chạy nhanh bằng lòng tận tụy, thủy chung của khỉ? Như trêu ngươi, hai con khỉ vừa chạy vừa đùa lấy nhau, con khỉ cái thỉnh thoảng lại huơ huơ đôi chân vòng kiềng trông vừa tức cười lại vừa đều cáng. Ông Điều bực mình lấy đà ném mạnh khẩu súng văng về phía trước. Ông mong muốn con vật hoảng sợ buông mồi.

Từ mô đá, bỗng nhiên con khỉ con xuất hiện. Nó túm lấy dây súng của ông kéo lê trên đất. Ba con khỉ vừa bò vừa chạy cuống cuồng. Ông Điều ngó ra một lát rồi phá lên cười: tình thế của ông thật là lố bịch!

Nhặt đất đá ném theo lũ khỉ, ông Điều vừa đuổi vừa la. Lũ khỉ hết sức kinh hoàng, hai con chạy về phía núi, còn con khỉ nhỏ chạy về phía vực. □Mất súng thì hỏng". Ông Điều nghĩ thế và đuổi theo con khỉ nhỏ. Khoảng cách rút ngắn đến mức nếu không vì mắc nền đá lởm chởm, ông lao nhào ra là tóm ngay được khẩu súng.

Việc ông Điều dồn con khỉ nhỏ đến bờ miệng vực đưa đến hậu quả khôn lường. Giữ chặt dây súng, nó lăn xuống miệng vực không chút chần chừ. Vì ít kinh nghiệm, nó không tìm ra giải pháp nào khác trong trường hợp ấy.

Ông Điều tái mặt, mồ hôi toát ra như tắm. Ông đứng trên miệng vực nhìn xuống rừng mình. Từ dưới sâu hun hút vang lên tiếng rú thê thảm của con khỉ nhỏ. Trong ký ức của ông chưa hề có tiếng rú nào tương tự thế này. Ông Điều lùi lại kinh hoàng. Từ dưới miệng vực, sương mù dâng lên cuộn cuộn,

trông vừa kinh dị, vừa đầy tử khí. Sương mù len vào từng chân bụi cây và xóa rất nhanh cảnh vật. Ông Diểu chạy lùi trở lại. Phải lâu lắm, có lẽ từ thời thơ ấu, ông Diểu mới lại có lần chạy như ma đuổi thế này.

Đến chân núi đá, ông Diểu kiệt sức. Ông ngồi phệt xuống nhìn về phía vực. Bây giờ sương mù đã trùm kín nó. Ông sức nhớ ra đây là khu vực đáng sợ nhất trong thung lũng, khu vực mà cánh thợ săn đặt tên cho là Hõm Chết. ở hõm sâu này, gần như đều đặn, năm nào cũng có người bị sương mù giăng bẫy làm cho toi mạng. □ Hay là ma? - ông Diểu nghĩ. - Cô hồn của những bà cô ông mãnh thường biến thành hình kili trắng?" Con khỉ này màu trắng. Nó đoạt súng của ông bất thường đến nỗi ông cũng ngờ vực là sao sự thực có thể giản đơn như vậy? - "Ta có mê không? - ông Diểu nhìn quanh. - Tất cả như trong mộng寐?" - ông đứng dậy nhìn lên vách núi bàng hoàng. Phía núi đá ngược chiều Hõm Chết, bầu trời quang đãng không hề vương gợn sương mù, tất cả cảnh vật lộ rõ từng đường nét.

Có tiếng kêu thảng thốt. Ông Diểu trông lên thì bỗng thấy con khỉ đực bị thương nằm vắt ở trên mỏm đá. Không thấy con khỉ cái. Ông mừng quá tìm hướng leo lên. Núi đá dốc và trơn. Leo lên nguy hiểm và vất vả lắm. Ông Diểu lạng sức: "Nhưng dù thế nào thì ta cũng phải tóm được chú mày"!

Ông Diểu bình tĩnh bám vào các khe đá nút leo lên. Được khoảng chục mét, ông Diểu thấy nóng bừng người. Lựa chỗ đứng thuận tiện, ông cởi bỏ giày và quần áo ngoài để lên một chạc cây đuôi. Trên mình mỗi chiếc quần lót, ông thấy thoải mái. Ông leo thoăn thoắt và càng không ngờ sức mình có thể nhanh nhẹn dẻo dai đến thế. Con khỉ đực bị thương nằm trên ngọn đá phẳng lì và khá chông chênh. Dưới phiến đá, một khe nứt rộng đến gang tay tách nó ra khỏi vách núi. Ông Diểu rùng mình, cảm tưởng như bất cứ lúc nào tảng đá cũng có thể lẫnl nhào khỏi vị trí ấy làm ông kinh hãi. Thiên nhiên oái oăm lại muốn thử thách thêm lòng dũng cảm của ông sao đó. Ông Diểu

lấy hai cùi tay làm tựa để co người lên. Con khi tuyệt đẹp, lông mịn và vàng. Nó nằm sấp mình, hai tay cào trên phiến đá như muốn tìm cách nhích lên. Máu đỏ bết bên vai nó. Ông Diều đặt tay lên mình con khi và thấy nó nóng hầm hập. "Để đến hơn yén... " ông Diều luồn tay xuống dưới ngực con khi nâng lên ước lượng.

Từ trong ngực nó phát ra tiếng "hừm" nho nhỏ nghe rất đáng sợ, tựa như thần Chết bực mình cái kinh vì sự can thiệp của ông với nó. Ông Diều rút phắt tay lại. Con khi run bắn, nó đưa đôi mắt đờ dại nhìn ông cầu khẩn. Ông Diều bỗng thấy thương hại. Viên đạn phá vỡ bả vai của nó, làm trồi ra hẳn đoạn xương dài đến bốn phân. Mỗi khi đoạn xương va chạm, con khi quằn quại trông rất đau lòng.

- "Đề thế không ổn! " - ông Diều vợ lấy một nắm cỏ Lào vò nát~ ông cho vào miệng nhai kỹ. Ông đắp nắm lá vào miệng vết thương con khi. Nắm lá sẽ có tác dụng cầm máu cho nó. Con khi co rúm người lại và nghiêng đôi mắt uơn ướn nhìn ông. Ông Diều tránh nhìn vào đôi mắt nó. Một lát, con khi rúc hẳn vào hai lòng tay ông Diều. Miệng nó phát ra âm thanh lấp bập nghe như tiếng của trẻ con. Ông biết nó đang van xin và tìm một sự giúp rập. Ông rất khó chịu. "Thà mày chống cự thì tốt cho tao, - ông Diều nhìn vào cái đầu ngoan ngoãn của con khi nhỏ cau mày. - Minh đâm già rồi... Nó biết người già thì dễ mũi lòng. Bây giờ tao biết lấy gì băng bó cho mày hở khi?" Ông Diều suy nghĩ. Ông đành cởi chiếc quần lót đang mặc. Ông dùng chiếc quần lót ấy để băng vết thương cho nó. Vết thương cầm máu, con khi không còn rên nữa.

Cứ thế trần truồng, ông Diều vừa bế vừa đỡ con khi tìm đường tụt xuống chân núi. Thoắt nhiên, đất đá từ lưng chừng núi sọt xuống rào rào như có sức mạnh nào đẩy xô đẩy.

Núi lở!

Ông Diêu thót mình và bám thật chặt vào tảng đá kinh hãi. Đoạn đường mà ông leo lên lúc nãy loáng cái chỉ còn một vết chém thẳng phẳng lì. Ông Diêu không còn thấy cây đuối để quần và giày đâu nữa. Đi xuống đường ấy bây giờ thật nguy hiểm. Đành phải vòng ra sau núi. Xa hơn nhưng lại an toàn. Ông Diêu lần mò đến hơn hai tiếng đồng hồ mới xuống được đến chân núi. Thật chưa bao giờ ông lại vất vả và mệt đến thế. Người ông đầy vết xây xước. Con khỉ sống không ra sống, chết không ra chết. Kéo nó trên đất thì quá đau lòng, mà bế ẵm nó trên tay thì không đủ sức. Đến chỗ lùm cây leo nấp chờ ban sáng, ông Diêu dừng lại để tìm mũ áo và nắm xôi nếp. ở đáy đùn lên một đồng mối to gần bằng cây rạ. Đồng mối nhớp nháp một thứ đất mới đỏ au, trên đấy đầy những cánh mối ướt rụi. Khốn nạn, dẫm vào tổ mối thì những đồ vật của ông thành cám! Thở dài thất vọng, ông Diêu quay lại bế con khỉ lên.

"Chẳng lẽ lại cứ nòng nống thế này về nhà thì thật khả ố - ông Diêu bực mình. - Mình sẽ thành một trò cười cho thiên hạ mất..." ông cứ vừa đi vừa nghĩ và đâm loanh quanh một lúc mới nhận ra con đường. "Thì đã sao nào - ông bỗng bật cười. - Hỏi ai bắn được con khỉ thế này? Phải yểm rươi thịt... Lông vàng như nhuộm... Bắn được con vật như thế này thì dầu mảnh giáp không còn cũng đáng! Có tiếng động khẽ đằng sau. Ông Diêu giật mình quay lại và nhận ra con khỉ cái. Thấy ông, nó thoát biến vào bụi rậm. Hóa ra con khỉ cái theo ông từ khi ông ở trên núi mà ông không biết. Ông thấy là lạ. Đi được một quãng, ông Diêu quay lại thì vẫn thấy nó lẻo đẻo đằng sau. Thật khốn nạn quá! ông Diêu đặt con khỉ đực xuống đất rồi nhặt đất đá đuối con khỉ cái. Nó kêu the the rồi chạy biến đi. Chỉ được một lúc, ông Diêu ngó lại thì vẫn thấy nó lẩn g nhặng bám theo. Cái bộ ba ấy cứ thế lăm lũi xuyên rừng. Con khỉ cái cũng thật kiên trì. Ông Diêu bỗng thấy bị xúc phạm ghê gớm. Tựa như ông bị theo dõi, bị đòi ăn vạ.

Bây giờ, cả con khỉ đực cũng đã nhận ra tín hiệu vẫy gọi của đồng loại nó. Nó cứ giãy giụa, nó làm cho ông khổ vô cùng. Ông Diều mệt lả, ông không còn sức giữ con khỉ nữa. Hai tay con khỉ cào trên ngực ông tóe máu. Cuối cùng, không thể chịu nổi, ông đành tức giận ném nó xuống đất. Con khỉ đực nằm dài trên vạt cỏ ướt. Ông Diều buồn bã ngồi nhìn. Cách đó không xa, con khỉ cái cũng thập thò sau một gốc cây theo dõi.

Ông Diều thấy buồn tê tái đến tận đáy lòng. Ông nhìn cả hai con khỉ và thấy cay cay sống mũi. Hóa ra ở đời, trách nhiệm đè lên lưng mỗi sinh vật quả thật nặng nề. "Thôi tao phóng sinh cho mày! " - Ông Diều ngồi yên một lát rồi bỗng đứng dậy nhổ bãi nước bọt xuống dưới chân mình. Lưỡng lự giây phút rồi ông vội vã bỏ đi. Hình như chỉ chờ có thế, con khỉ cái vọt ngay ra khỏi chỗ nấp, chạy vội đến chỗ con khỉ đực nằm.

Ông Diều rẽ sang một lối đi khác. Ông muốn tránh sẽ gặp người. Lối này đầy những bụi gai ngáng đường nhưng hoa tử huyên nhiều không kể xiết. Ông Diều dừng lại sững sờ. Loài hoa tử huyên cứ ba chục năm mới nở một lần. Người nào gặp hoa tử huyên sẽ gặp may mắn. Hoa này mà u trắng, vị mặn, bé bằng đầu tăm, người ta vẫn gọi hoa này là muối của rừng. Khi rừng kết muối, đấy là điềm báo đất nước thanh bình, mùa màng phong túc.

Ra khỏi thung lũng, ông Diều đi xuống cánh đồng. Mưa xuân dịu dàng nhưng rất mau hạt. Ông cứ trần truồng như thế, cô đơn như thế mà đi. Chỉ một lát sau, bóng ông nhòa vào màn mưa.

Chỉ ít ngày nữa sang tiết Lập hạ. Trời sẽ ấm dần.